

แบบรายงานการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ประเด็นที่ 4 สุขภาพกลุ่มวัย และสุขภาพจิต (กำกับ/ติดตาม)

หัวข้อ 4.3 มารดาตาย

จังหวัดปราจีนบุรี เขตสุขภาพที่ 6 รอบที่ 1/2564

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ (กรม/กอง/ศูนย์วิชาการ)

หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ศูนย์อนามัยที่ 6 กรมอนามัย

2. วิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่

ปีงบประมาณ 2561 – 2564 จังหวัดปราจีนบุรี พบอัตราการตายมารดาไทย 36.6, 38.07, 38.95, 114.29 ต่อการเกิดมีชีพแสนคน เด็กเกิดมีชีพในปี 2561-63 จำนวน 5,464 ราย, 5,253 ราย, 5,135 ราย และปีงบประมาณ 2564 จำนวน 1,750 ราย (ข้อมูล เดือนต.ค.63- ม.ค.64) มารดาตายรวมจำนวน 9 ราย สาเหตุทางอ้อม (Indirect) 8 ราย ส่วนใหญ่เกิดจากโรคติดเชื้อ คดีความ/อุบัติเหตุ 1 ราย (ตารางที่ 1) ในปีงบประมาณ 64 พบมารดาตาย 2 ราย จากสาเหตุทางอ้อม รายที่ 1 G2P0A1 GA 26 weeks มีโรคประจำตัว Beta thalassemia HbE s/p splenectomy due to iron overload, ANC 5 ครั้ง ไม่มีการวางแผนการรักษาก่อนการตั้งครรภ์ มาด้วย post cardiac arrest รายที่ 2 มารดาเสียชีวิตหลังคลอด 3 สัปดาห์ ด้วย Factor VIII inhibitor with septic shock มีประวัติคลอด BBA with sterile cord cut มีใช้หลังออกจากโรงพยาบาล 9 วัน ผู้ป่วยปฏิเสธการนอนโรงพยาบาลหลายครั้ง วิเคราะห์ตาม 3 D model พบว่าเกิดจากความล่าช้าในการตัดสินใจเข้าถึงบริการ และระบบบริการ

สาเหตุการเสียชีวิตมารดาจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อจัดกลุ่มการตายของมารดา ตามระบบ ICD-MM ขององค์การอนามัยโลก พบว่า

กลุ่ม direct : 0 ราย

1. Pregnancies with Abortive Outcome 0
2. Hypertensive disorders in pregnancy 0
3. Obstetric hemorrhage 0
4. Pregnancy-related infection 0
5. Other obstetric complications 0

กลุ่ม indirect : 8 ราย

6. Unanticipated complications of management 0
7. Non-obstetric complications (8 ราย: respiratory failure =4, Septic shock with Multiorgan failure, หัวใจล้มเหลว, Pneumonia with Septic shock, PCP (Pneumocystis carinii Pneumonia)
8. Unknown/undetermined 0
9. Coincidental causes อุบัติเหตุ 1 ราย

ตารางที่ 1 สาเหตุการเสียชีวิตมารดา จ.ปราจีนบุรี ปี 2561-2564

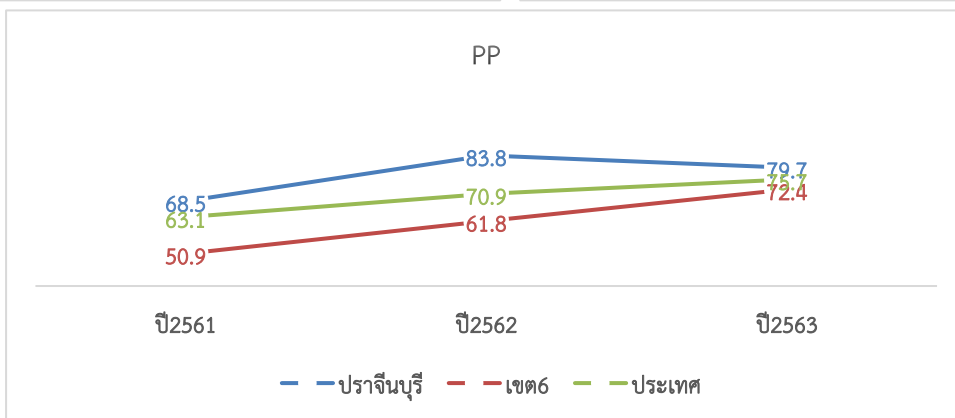
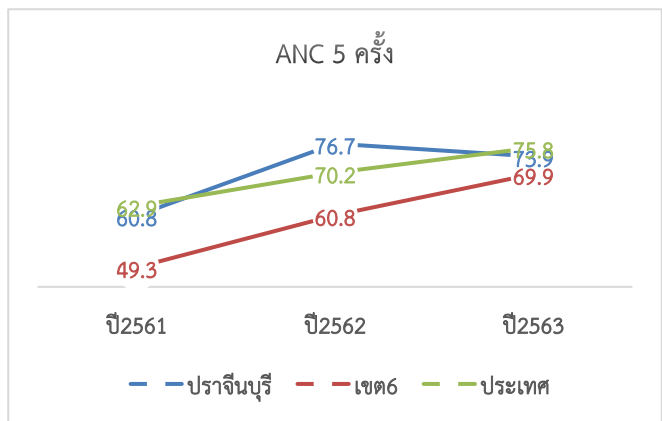
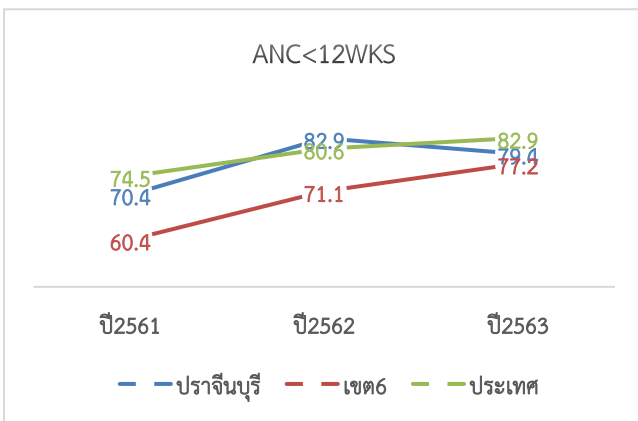
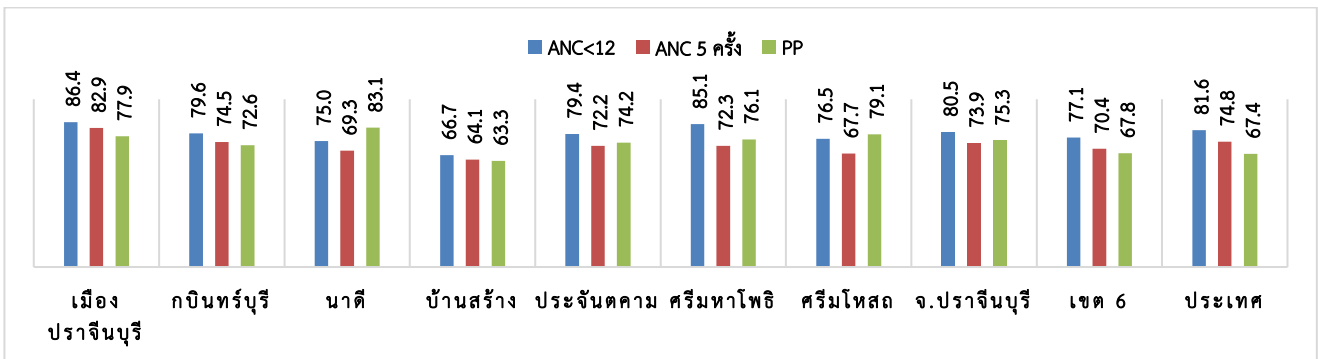
ปีงบประมาณ	วันที่	สาเหตุการเสียชีวิต
2561 ไทย =2 ราย	13 ต.ค. 2560	HIV, Respiratory failure
	6 มี.ค. 2561	Respiratory failure
2562 ไทย =3 ราย	26 ต.ค. 2561	Septic shock with Multiorgan failure
	5 ก.พ. 2562	หัวใจล้มเหลว
	23 ส.ค. 2562	เลือดออกใต้เยื่อหุ้มสมองจากอุบัติเหตุทางถนน

2563	8 พ.ค. 2563	Pneumonia with Septic shock
ไทย =2 ราย	31 ก.ค. 2563	HIV with PCP (Pneumocystis carinii Pneumonia)
2564	12 พ.ย. 2563	Post cardiac arrest with bilateral pneumothorax
ไทย =2 ราย	9 ธ.ค. 2563	Acquired factor VIII inhibitor with septic shock

ที่มา : รายงาน CE จังหวัดปราจีนบุรี

ปี 2561 – 2563 ผลการดำเนินงาน การดูแลสุขภาพมารดา ขณะตั้งครรภ์ และหลังคลอด ภาพรวมจังหวัดมีแนวโน้มลดลงแต่สูงกว่าค่าเขต ปี 2564 พบว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการฝากครรภ์ครั้งแรกก่อนหรือเท่ากับ 12 สัปดาห์ ร้อยละ 80.5 (เป้าหมาย ร้อยละ 75) หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการดูแลก่อนคลอด 5 ครั้งตามเกณฑ์ ร้อยละ 73.9 (เป้าหมาย เป้าหมาย ร้อยละ 75) และหญิงหลังคลอดได้รับการดูแลครบ 3 ครั้งตามเกณฑ์ ร้อยละ 75.3 (เป้าหมาย ร้อยละ 75) อำเภอเมือง มีผลการดำเนินงานสูงกว่าค่าเป้าหมาย ค่าเขตและค่าประเทศ (ตั้งแผนภูมิที่ 1)

แผนภูมิที่ 1 ผลการดำเนินงานการดูแลสุขภาพมารดาขณะตั้งครรภ์และหลังคลอด จังหวัดปราจีนบุรี เขตสุขภาพที่ 6 และประเทศ ปี 2561 - 2564



แนวโน้มการดูแลสุขภาพด้านแม่ ปี 2561 – 2563

ที่มา : ข้อมูล Health Data Center : HDC ณ วันที่ 1 มีนาคม 2564

การสร้างความรู้หญิงตั้งครรภ์ สามี ครอบครัว ผ่านโปรแกรม ANC Hpc online (โรงเรียนพ่อแม่ ออนไลน์) ศูนย์อนามัยที่ 6 เมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564 พบว่า ปี 2563-2564 จังหวัดปราจีนบุรีมีจำนวนความถี่ของการเข้าใช้บริการโปรแกรม จำนวน 1,325 ครั้ง และ 389 ครั้ง ตามลำดับ โดยพบว่า โรงพยาบาลกบินทร์บุรี มีหญิงตั้งครรภ์เข้ามาใช้โปรแกรมมากที่สุด (ตารางที่ 2) และจำนวนผู้สมัครเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน “๙ อย่างเพื่อสร้างลูก” เขตสุขภาพที่ 6 จำนวน 4,898 ราย จังหวัดปราจีนบุรี มีผู้สมัคร จำนวน 195 ราย (แผนภูมิที่ 2) ตารางที่ 2 จำนวนความถี่ของหญิงตั้งครรภ์เข้าใช้โปรแกรม ANCHPC ออนไลน์ จังหวัดปราจีนบุรี ปี 2563 – 2564

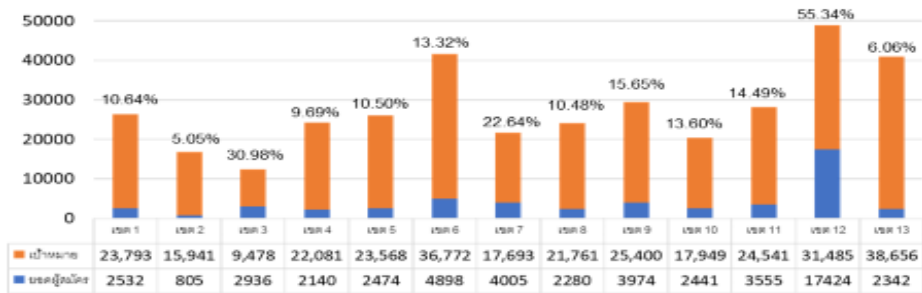
ปราจีนบุรี	จำนวนครั้ง	
	ปี 2563	ปี 2564
โรงพยาบาลกบินทร์บุรี	631	236
โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร	385	97
โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ	108	1
โรงพยาบาลประจันตคาม	91	52
โรงพยาบาลบ้านสร้าง	54	2
โรงพยาบาลศรีมโหสถ	31	0
โรงพยาบาลนาดี	25	1
รวม	1,325	389

ที่มา : ข้อมูล โปรแกรม ANCHPC ออนไลน์ เขตสุขภาพที่ 6 วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564

รายงานความก้าวหน้าโครงการ 9 ย่างเพื่อสร้างลูก

ตามเป้าหมาย 50 % จากยอดเด็กเกิดมีชีพ ปี 2562

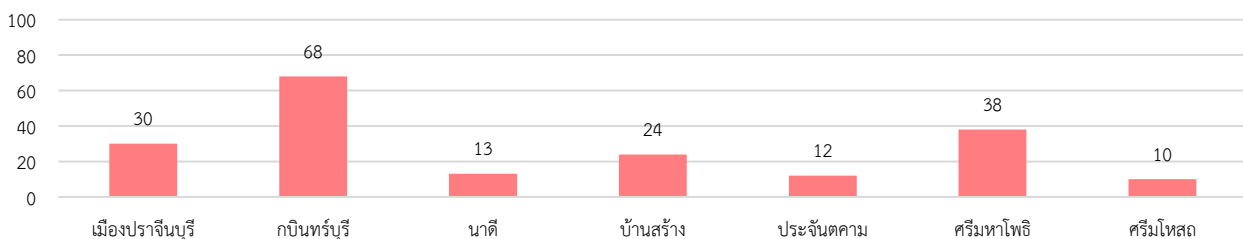
จำนวนผู้สมัครโครงการฯ ระดับประเทศ รายเขตสุขภาพ



ผู้เพิ่มเพื่อน Line@ 82,011 คน
 ผู้สมัครรับข่าวสาร 51,807 คน
 ผู้กดถูกใจเพจ 69,962 คน
 Follow
 ผู้กดติดตามเพจ 78,144 คน

ข้อมูล ณ วันที่ 5 ก.พ. 2564

ภาพจำนวนผู้สมัครการเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน “๙ อย่างเพื่อสร้างลูก” เขตสุขภาพที่ 6 แผนภูมิที่ 2 จำนวนผู้สมัครการเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน “๙ อย่างเพื่อสร้างลูก” จังหวัดปราจีนบุรี



ที่มา : <https://9yang.anamai.moph.go.th/subscribers/> วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2564

อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

สถานการณ์อัตราการคลอดในวัยรุ่นจังหวัดปราจีนบุรี ย้อนหลัง 5 ปี มีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ปี 2558 พบอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี จากอัตรา 52.3 เป็น 43 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคนในปี 2562 (สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ 2563) และปีงบประมาณ 2563 อัตรา 42.58 (HDC adjust ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน 2563) ปีงบประมาณ 2564 ไตรมาสที่ 1 อัตรา 34.33 ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปีพันคน สำหรับการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี ในปี 2560-2563 มีแนวโน้มลดลง ในปี 2564 ร้อยละ 14.29 สูงกว่าเป้าหมาย พบ 3 อำเภอไม่ผ่านค่าเป้าหมาย ได้แก่ อำเภอกบินทร์บุรี (ร้อยละ 18) ประจันตคาม (ร้อยละ 20) และศรีมโหสถ (ร้อยละ 20)

การคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ ร้อยละ 22.45 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายค่อนข้างมากและมีแนวโน้มลดลง พบอำเภอประจันตคามผ่านค่าเป้าหมาย (ร้อยละ 80) การคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร ร้อยละ 66.67 ยังต่ำกว่าเป้าหมายแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น พบ 2 อำเภอ ผ่านค่าเป้าหมาย ร้อยละ 100 ได้แก่ อำเภอนาดี และศรีมโหสถ ซึ่งการคุมกำเนิดเป็นมาตรการสำคัญในการลดปัญหาและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ซ้ำในวัยรุ่น

เป้าหมายและผลงานปีงบประมาณ พ.ศ.2564

ตัวชี้วัด		ปราจีนบุรี	เขต 6	ประเทศ
1. อัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน	เป้าหมาย	40.99	35.49	27
	ผลงาน	34.33	27.97	28.51
2. ร้อยละการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี	เป้าหมาย	13.5	13.5	13.5
	ผลงาน	14.29	12.60	14.06
3. ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปีที่ได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (Modern Methods) หลังคลอด หรือหลังแท้ง	เป้าหมาย	80	80	80
	ผลงาน	22.45	75.72	39.53
4. ร้อยละของหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี หลังคลอด หรือหลังแท้ง ที่คุมกำเนิดได้รับการคุมกำเนิดด้วยวิธีกึ่งถาวร (ยาฝังคุมกำเนิด / ห่วงอนามัย)	เป้าหมาย	80	80	80
	ผลงาน	66.67	74.96	67.75

ที่มา : ข้อมูล Health Data Center : HDC ณ วันที่ 1 มีนาคม 2564

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
1. มารดาตายจังหวัดปราจีนบุรี ปี 2561-2564 จำนวน 9 ราย สาเหตุจาก indirect 8 ราย พบ respiratory failure = 4 ราย 2. การจัดการความเสี่ยงหญิงตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอด	โครงการพัฒนาศักยภาพคนไทยกลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัย	การขับเคลื่อนการดำเนินงาน พบว่า - การบริหารจัดการโดยใช้กลไก MCH Board และทบทวนการตายมารดา จังหวัดปราจีนบุรี - โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีการทบทวนคณะกรรมการ การดำเนินงานและวางแผนการซักซ้อมแผนฉุกเฉิน - พัฒนาการดำเนินงานและบันทึกข้อมูลงานกลุ่มสตรีและเด็กปฐมวัยเครือข่ายจังหวัดปราจีนบุรี - สื่อสารการบริหารจัดการ องค์ความรู้การดูแลสุขภาพแม่และเด็กในสถานการณ์การแพร่ระบาด

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
		โรคโคโรนาไวรัส 2019 โดยเน้นการสื่อสารผ่านช่องทางไลน์ - สนับสนุน และร่วมการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้งานแม่และเด็ก เขตสุขภาพที่ 6
การตั้งครรภ์ช้าสูงและวัยรุ่นหลังคลอด หรือแท้งไม่รับบริการคุมกำเนิด (ประมาณ 3 ใน 4)	พัฒนาศักยภาพพยาบาลวิชาชีพในการฝังยาคุมกำเนิดและให้คำปรึกษา	ศูนย์อนามัยที่ 6 มีแผนการพัฒนาศักยภาพพยาบาลวิชาชีพในการฝังยาคุมกำเนิดและให้คำปรึกษา ในเดือนเมษายน 2564
	ขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเพื่อให้วัยรุ่นรับทราบสิทธิต่าง ๆ เช่น การฝังยาคุมกำเนิดฟรีผ่านกลไกคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด	จังหวัดปราจีนบุรีจัดประชุมคณะกรรมการฯ วันที่ 15 ธันวาคม 2563 สารระสำคัญในการประชุม 1. รายงานสถานการณ์การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น 2. รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ 3. รายงานแผนการดำเนินการ ปี 2564 4. การขับเคลื่อนกลไกการช่วยเหลือวัยรุ่นโดยประสานการมีส่วนร่วมของสธ. พม. ศธ. และท้องถิ่น
	การสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น Line account TEEN CLUB /Line group / Facebook เป็นต้น	ศูนย์อนามัยที่ 6 สื่อสารข้อมูล ข่าวสาร และสิทธิประโยชน์สำหรับวัยรุ่นไปยังผู้รับผิดชอบงานของจังหวัดปราจีนบุรี และสื่อสารข้อมูลต่อไปยังเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง
	ติดตาม กำกับจัดการบริการคุมกำเนิดด้วยวิธีสมัยใหม่ (QOF : Quality and Outcome Framework) ของเขตสุขภาพที่ 6	ศูนย์อนามัยที่ 6 เข้าร่วมประชุมกับ สปสช. เพื่อจัดทำแนวทางการจ่าย QOF ของเขตสุขภาพที่ 6

3. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

-

4. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

ประเด็นมารดาตาย

สำหรับพื้นที่

1. ติดตามการสร้างความร่วมมือภาคีเครือข่ายระบบบริการ และมาตรการเพื่อจัดการปัจจัยการตั้งครรภ์คุณภาพและระบบการเฝ้าระวังการตายมารดา
2. ตรวจสอบ ติดตามการจัดการข้อมูล 43 แฟ้ม อำเภอบ้านสร้าง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงหญิงตั้งครรภ์ คลอด หลังคลอด สนับสนุนระบบการเฝ้าระวังการตายมารดา
3. ติดตามโครงการการจัดการภาวะโภชนาการหญิงตั้งครรภ์ และหลังคลอด งบกองทุนตำบลหรืออื่น ๆ ในพื้นที่โดยบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ต้นแบบชุมชนสร้างสุข(ตำบลจัดการคุณภาพชีวิต 11 ตำบล)

4. บูรณาการค้นหาและจัดการนวัตกรรมการดูแลสุขภาพกลุ่มหญิงตั้งครรภ์อำเภอเมืองปราจีนบุรี การสร้างความรู้ด้านสุขภาพประเด็นการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยหญิงวัยเจริญพันธุ์ กลุ่มหญิงตั้งครรภ์และครอบครัว อำเภอศรีมหาโพธิ

ประเด็นอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15 – 19 ปี

สำหรับพื้นที่

1. การค้นหาต้นแบบ หรือ Best Practice การให้คำปรึกษาทางเลือกการคุมกำเนิดสำหรับวัยรุ่นหลังคลอดหรือแท้ง
2. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการให้บริการสายด่วนให้คำปรึกษา 1663 ให้เข้าถึงง่าย สะดวก และเอื้อให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการได้เพิ่มมากขึ้น
3. การขยายหน่วยบริการยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย (RSA)
4. สร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โรคเอดส์/โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
5. การนิเทศ ติดตามการดำเนินงานรายอำเภอ ในหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ
6. กรณีตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ สามารถปรึกษาได้ทางสายด่วนปรึกษาปัญหาเอดส์และท้องไม่พร้อม โทร. 1663 หรือ เพจเฟซบุ๊ก 1663 สายด่วนปรึกษาปัญหาเอดส์และท้องไม่พร้อม

สำหรับส่วนกลาง

1. พัฒนากลไกขับเคลื่อน พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นจากระดับประเทศสู่ระดับเขตและจังหวัด

ผู้รายงาน: นางสาวกฤษณา วงษ์วรรณ

ตำแหน่ง: นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

วัน/เดือน/ปี: 12 มีนาคม 2564

โทร : 087 834 3457

E-mail: vksana98@gmail.com

ผู้รายงาน : นางสาวภูริภัคค์ พรหมมินทร์

ตำแหน่ง : นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ

วัน/เดือน/ปี : 12 มีนาคม 2564

โทร : 084 019 8740

E-mail: Phuri.po9@gmail.com

ผู้ตรวจรายงาน : พญ.สุนีย์ เชื้อสุวรรณชัย

ตำแหน่ง: นายแพทย์ชำนาญการ

วัน/เดือน/ปี : 12 มีนาคม 2564

โทร : 081 647 8119

E-mail: suneemuk@ymail.com